

ממקורות אחרים, ושוב אין ספק כי אכן היו גיושים כאלה מצד השליט המצרי, שהת' בסס או בשלטונו.
(שרת האמין כי מותר לשקר למען ה' מדינה, וכי אין בכך חוסר-הגינות אישית. דוגמה קלאסית לכך היא הכרזתו בכנסת, אחרי הודעת המיצרים על גילוי רשת ישר' אלית שפוצצה מוסדות זרים במצריים ב' 1954: 'ממשלת ישראל דוחה נמרצות את עלילות-הכזב הכלולות בכתב-האישום... ה' מייחסת לישראל געשי-זחעה ומזימות-תופת כלפי בטחונה ויחסיה הבינלאומיים של מצ' ריים.' לאחר מכן דיבר על 'שפיכת דם יהודי' ועל 'זעם והתקוממות מוסרית' נגד תליית שני הנאשמים.)

מדוע דמה שרת את נסיתות עבד-אל' נאצר? שליחיו הביאו כסיבה, בעת המעשה, את תליית נאשמי-קאהיר. אחרים סבורים כי שרת חשש להרגיו את בן-גוריון הגולה, שיכול היה להרוס את הממשלה. אך קרוב לחדאי כי שרת דגל גם ב' 1954 בקו, שציינ אותו כל חייו: שלא כדאי לתת יד למנהיג ערבי לאומי הפועל נגד המערב, ושכדאי יותר לתמוך במערב נגד הלאומיות הערבית. **בכל זאת זכרו הערבים את שמו של שרת לטובה. אילו היתה קמה בישראל ממשלה המעוניינת בשי' לום והמוכנה לפעול למענו, יכול היה שרת להביא תועלת רבה כי שליח-שלו. גם מבחינה זו, יש כמותו אכזרה גדולה.**

ראשיתה של שינאה

ב' פרשת 1954 כבר הסתמנה בכירון המלחמה בין בן-גוריון ושרת, שהטבי' עה את חותמה על סוף ימיו של שרת, ו' אולי החישה את מותו.
הגיגוד בין השניים היה אישי, פוליטי ו' רעיוני. כמו בכל סיכסוך מסוג זה, קשה לדעת היכן הסתיים התחום האישי, והיכן התחיל התחום הפוליטי.
שרת ובן-גוריון היו טיפוסים שונים מאד. שרת היה רגיש מאין כמוהו לביקורת, גוח להיעלב ולהתרגז, אך סלחני כלפי יריבים פוליטיים. בן-גוריון אדיש למדי לביקורת

בן-גוריון ליד הארון, נכנס בו במקום לוויכוח עם הכהן (למטה)

שרת. מצב כזה היה ב' 1956, כאשר בן-גוריון נכנס להרפתקת סיני — בעוד ששרת הבין מראש כי כל השיקולים הפוליטיים של המיבצע היו מוטעים עד כדי עיוורון.
חשוב לזכור כי היו אלה תמיד חילוקי-דיעות לגבי איסטרטגיה וטאקטיקה — ומעולם לא לגבי התפיסה היסודית. בן-גוריון ושרת היו שותפים לתפיסה היסודית של כל הצמרת הציונית — תפיסה פרו-מערבית ואנטי-ערבית. חילוקי-הדעות נגעו לביצוע. אצל שרת לא גלשו חילוקי-דיעות אלה מעולם לתחום האישי, והוא נשאר נאמן להנהגת בן-גוריון גם כשלא הסכים עם מעשיו.

אצל בן-גוריון אין הברל בין התחום הפוליטי והתחום האישי — והוא התחיל לשנוא את שרת, כשם ששנא את כל יריביו — ארלוזורוב, שפרינצק, ז'בוטינסקי, ולבסוף לבון ואשכול.

מוזק שינא לרגלי שרת

ע' ד לשנות החמישים, לא עברו חילוקי-דיעות אלה את תחום המקובל. הבטחוניים של בן-גוריון תאם את מצבי-הרוח הכללי, ערב מלחמת-העצמאות, בימי המלחמה ולמחרתה. אך בשנת 1953 החל הקרע מתרחב והולך.

ב' 1953 חלם בן-גוריון על מלחמה במצריים. הוא ראה בעבד-אל-נאצר אויב שיש לחסלו. שרת התנגד לתפיסה זו — לא מפני שהאמין בברית עם עבד-אל-נאצר (שהיתה אז אפשרית, כנראה), אלא מפני שהבין שהמעצמות הגדולות לא יסבלו התקפה ישראלית, ושזו תביא נזק שלא-ישוער למערכות ישראל בעולם כולו ובאפרו-אסיה בפרט.

על כן כרת שרת ברית חשאית* עם רוב חברי-הממשלה (בגון רוזן, שפירא ואחרים) כדי לחסום את ההרפתקנות של בן-גוריון. כתגובה על כך התפטר בן-גוריון, פרש לשרה-יבוקר והחל זומם נקמה.

ערב לכתו, הטמין בממשלה שלושה מוקשים, שנועדו לפוצץ את שרת. היו אלה שרה-בטחון החדש (לבון), הרמטכ"ל החדש (דיין) והמנהל החדש של משרד-הבטחון (פרס). תפקידם היה למרר את חייו של שרת, להפר את הוראותיו ולסכל את שלטונו.

כפי שגילה חגי אשד בספרו, הצליח הדבר מעל למשוער. דיין, פרס ולבון לחמו זה בזה ורימו זה את זה — אך שלושתם פעלו נגד שרת. הם העלימו מעיניו את כל הנעשה במערכת-הבטחון האדירה, מפרו לו דו"חים כוזבים, התעלמו מהוראותיו, פעלו מאחורי גבו וביצעו מיבצעים מכריעים בלי הסכמתו.

דיין ביצע את השחיטה המתועבת של קיביא, שהדהימה את שרת. אך שרת נאלץ להגן עליה. לאחר מכן בוצע עסקי-הביש המביש, וגם עליו נאלץ שרת לחפות. שנה אחרי שהגיע לשלטון, כבר היה ברור כי שרת איבד את השליטה על מערכת-הבטחון — וכי נוצר מצב מסוכן בצמרת המדינה. או הציע אהוד אבריאל לבן-גוריון — כפי שהלה גילה לאחר מכן — להקים דיקטטורה צבאית.

אך חשבונות בן-גוריון לא עלו יפה. לבון הסתכסך עם דיין ופרס, ואלה נשבעו לחסלו. הם יצרו את הקנוניה של הפרשה. במקום פרשת-שרת נולדה פרשת-לבון — אותה פרשה שנועדה, ברבות הימים, לקבור תחתה את הבטחוניים הבן-גוריוני.

מדוע סבל שרת השתלשות זו? מדוע לא הרים את קולו ולא השיב מלחמה שעה, כפי

* דבר ההסכם החשאי פורסם אז בעולם הזה, גרס לזעזוע בצמרת.

מילולית, אך נקמן ונוטר-שנאה לכל אדם שהפריע לו אי-פעם בדרכו. שרת הלך בדרך ישרה ועיקבית, ממנה לא סטה כמלוא הנימה. דעותיו לא השתנו מעולם. הוא היה כה עקשן ונוקשה, עד כי שגריר אמריקאי המשיל אותו פעם לרבי-סמל. בן-גוריון התקדם כל ימיו בויגואגים פנטסטיים, שינה את דעותיו ללא הרף, מגלה כל שנתיים אמריקה חדשה.

שרת האמין כמוסר, בהגינות אישית, ביחסי-חברים, בנאמנות. לגבי בן-גוריון, כל אלה הן מליצות ריקות.

שרת היה אדם אחראי, שבדק את כל הצדדים של כל בעיה, שהיסס הרבה לפני שהגיע לידי החלטה כלשהי, ושהתקדם גם לאחר מכן בהירות. בן-גוריון הוא טיפוס המחליט מהר, לעיתים תוך חוסר-אחריות, והמבצע את החלטתו בתנופה.

בעיני שרת היה בן-גוריון לעיתים קרובות בדיא-אחראי, ואפילו הרי פתקן. בעיני בן-גוריון היה שרת לעיתים קרובות הססן, ואפילו מוגלבל*.

איראפטר לקבוע 'מי צדק'. יש מצבים כאשר דרוש אדם כמו בן-גוריון — ומצב כזה היה במאי 1948. בן-גוריון החליט, עשה היסטוריה. יש מצבים כאשר דרוש אדם כמו

* חשוב לזכור שלא תמיד היה זה בן-גוריון שביקש ללחום, ושרת שהזהיר מפני עמידה איתנה. בראשית 1949, כאשר כבש יגאל אלון את אל-עריש ועמד להשמיד את כל הצבא המיצרי ברצועת עזה, חס אל שרת כדי למחות נגד פקודת הנסיגה הגורלית. שרת הסכים שאי-חלוא היא לסגת, אך אמר שההחלטה היא בידי בן-גוריון. כאשר הגיע אלון לבן-גוריון, שהתנפש בטבריה, מצא כי זה החליט להיכנע לאלולטימטום של השגריר האמריקאי, לוותר על הנצחון הבטוח. אלון משוכנע עד היום שולוא נאלץ לסגת, היתה מצריים מסכימה לשלום כדי להציל את צבאה. שרת תמך בדיעה זו.